

คำนำครั้งที่ 1

หนังสือ **ญาณวิทยา (ทฤษฎีความรู้)** (Epistemology or Theory of Knowledge) เล่มนี้ เรียบเรียงขึ้นเพื่อเป็นตำราเรียนสำหรับ กระบวนวิชา PY 243 3 CR. ในภาควิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วยบทเรียน 11 บท ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างญาณวิทยากับศาสตร์ต่าง ๆ วิวัฒนาการแห่งความรู้ของมนุษย์ ป่อเกิด ของความรู้ อันได้แก่ทฤษฎีเหตุผลนิยม ประจักษ์นิยม อนุমানนิยม สัญชาตญาณนิยม เพศนาการ-นิยม ประจักษ์นิยมเชิงวิวัฒนาการ ทฤษฎีความรู้เชิงวิภาษ ทฤษฎีความรู้ที่เกิดจากการที่ บุคคลปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม วิธีการสร้างความรู้ให้เป็นระบบ ธรรมชาติของความรู้ ความสมเหตุสมผลของความรู้ และเหตุปัจจัยหรือเงื่อนไขที่ทำให้มีความรู้ขึ้น ตลอดจนถึง ญาณวิทยาของอินเดียทั้ง 6 ระบบ โดยเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่าง**ญาณวิทยา ตามแนวพุทธปรัชญา** กับ **ญาณวิทยาของอินเดียบางสำนัก** ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ละเอียดและ ลึกซึ้งมาก จุดประสงค์ก็เพื่อต้องการให้นักศึกษาได้เข้าใจความรู้ของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบันบรรดาที่มีอยู่อย่างกระจ่างแจ้งว่า ความรู้ที่เรามีอยู่นั้นเป็นความรู้ที่แท้หรือเทียม และเป็นความรู้จริงหรือเท็จ นอกจากนี้ นักศึกษาจะได้เข้าใจประเภทของความรู้ว่า ความรู้ ประเภทไหนที่เราต้องนำมาประกอบอาชีพ และความรู้ประเภทไหนเรามีไว้เพื่อเป็นเครื่อง ตัดสินคุณค่า ความถูกต้องความผิด ความดี ความชั่ว ตลอดจนถึงค่านิยมอื่น ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อจะแก้

ปัญหาที่ว่า "มีความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด" เพราะเรามีความรู้ทั้งด้าน วิชาชีพ และ วิชาขอบ คือ มีปัญญารู้จักรับผิดชอบ ชั่ว ดี ในหน้าที่การงาน การพัฒนาชีวิตและสังคมนั้น เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ที่ถูกต้องหรือสมเหตุสมผล ตลอดจนถึงความรู้ที่สากลและจำเป็น (Universal and Necessary Knowledge) ไว้เพื่อประกอบอาชีพและรับผิดชอบต่อชีวิตและสังคม หนังสือเล่มนี้มีบทสรุปเนื้อหาสำคัญ ๆ ของแต่ละบท พร้อมกับคำถามประจำบทไว้ให้นักศึกษา ได้ทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจในบทเรียนแต่ละบท โดยยึดหลักปรัชญาที่ว่า "ผู้มาเรียนก็ได้ความรู้ ผู้ไม่มาเรียนก็ได้ความรู้เช่นกัน" เพราะได้บอกจุดมุ่งหมายของแต่ละบทไว้เรียบร้อยแล้ว นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

ดังนั้น ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า วิชาญาณวิทยาจักอำนวยประโยชน์แก่ผู้ศึกษาและผู้สนใจ เพื่อนำไปพัฒนาชีวิตและสังคมให้เจริญรุ่งเรืองตามกำลังสติปัญญาและความสามารถของตนเอง โดยทั่วกัน

อนึ่ง ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบรรดาคณาจารย์ทั้งหลายที่ข้าพเจ้าได้อาศัยหนังสือของท่านศึกษาและค้นคว้าแสวงหาความรู้ จนสามารถเรียบเรียงหนังสือญาณวิทยาเล่มนี้สำเร็จด้วยดี ไว้ ณ โอกาสนี้

รศ. ชัยวัฒน์ อัทพัฒน์

คำนำในการพิมพ์ ครั้งที่ 4

ในการพิมพ์หนังสือญาณวิทยา (py 234) ครั้งนี้ คงมีเนื้อหาเหมือนเดิม ความตั้งใจของผู้เรียบเรียงนั้น ต้องการจะปรับปรุงจัดระบบใหม่ เพื่อความทันสมัยแต่ก็ไม่มีเวลาพอ จึงขอยกไปแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในโอกาสต่อไป

หากท่านผู้ใดมีข้อเสนอแนะที่ดีและมีประโยชน์แล้ว ผู้เรียบเรียงขอน้อมรับด้วยความยินดี

รศ. ชัยวัฒน์ อดิพัฒน์

29 พฤศจิกายน 2542

คำอุทิศ

ส่วนดีของหนังสือเล่มนี้
น้อมอุทิศบูชาคุณพ่อคำศรี อัดพัฒน์
บิดาผู้บังเกิดเกล้า

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์

ผู้มีปัญญา

ถึงพร้อมด้วยความรู้...ฉลาดในวิธีจัดการงาน

รู้จักและรู้สมัย

เขาพึงอยู่ได้ในราชการ

(พุทธภาษิต) ขุ. ช. มหา. ๒๘/๓๓๕